

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **V. V.**, proti žalované: **Univerzita Palackého v Olomouci**, se sídlem Křížkovského 511/8, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2022, č. j. UPOL-76744/94102-2022, o návrhu na vyloučení soudců Krajského soudu v Ostravě Mgr. Jiřího Gottwalda, Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Michala Jantoše z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 60 A 49/2022,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ostravě Mgr. Jiří Gottwald, Mgr. Barbora Berková a JUDr. Michal Jantoš **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 60 A 49/2022.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále též „krajský soud“) bránil proti rozhodnutí ze dne 16. 3. 2022, č. j. UPOL-76744/94102-2022, jímž rektor žalované zamítl jeho odvolání ve věci ukončení studia z důvodu nesplnění studijních povinností. Žaloba byla v souladu s rozvrhem práce krajského soudu zapsána do senátu 60 A.

[2] Podáním ze dne 5. 8. 2022 vznesl žalobce včasnou námitku podjatosti vůči soudcům Mgr. Jiřímu Gottwaldovi, Mgr. Barboře Berkové a JUDr. Michalu Jantošovi, kteří působí v senátu 60 A krajského soudu. Žalobce uvedl, že první dva z uvedených soudců byli členy senátu, který rozsudkem ze dne 23. 2. 2021, č. j. 65 A 75/2020 - 42, zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí o ukončení žalobcova studia na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „právnická fakulta“). Žalobce popsal, z jakých důvodů nesouhlasí s právním názorem krajského soudu vyjádřeným v tomto rozsudku.

[3] Žalobce dále nesouhlasí s usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2022, č. j. Nao 95/2022 - 41, podle něhož soudci Mgr. Jiří Gottwald a Mgr. Barbora Berková nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u krajského soudu pod

sp. zn. 60 A 27/2022. Žalobce tvrdí, že důvod podjatosti nespočívá výlučně ve výsledku rozhodování soudců, nýbrž v jejich skutečném vztahu k žalobci, *„který je reprezentován tvrzením, že je nutné na žalobce hledět tak, že nikdy nepřestal být studentem UPOL“*. Postoj soudců k žalobci nerespektuje jeho základní lidská práva na svobodnou volbu studia ani změnu statusu studenta, tj. práva nabytá v dobré víře volbou jiné vysoké školy, či žalobcovu svobodnou vůli, že nechce a nebude studovat na právnické fakultě. Stanovisko soudců zařazených do senátu 60 A, že žalobce je studentem žalované, *„ruší jejich nezávislost a nestrannost v budoucím projednání věci o ukončení studia“*.

[4] Krajský soud předložil námitku podjatosti v souladu s § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu. Soudci Mgr. Jiří Gottwald, Mgr. Barbora Berková a JUDr. Michal Jantoš shodně uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci a nepodíleli se na projednávání dané věci u správního orgánu ani v předchozím soudním řízení (ve smyslu instančním). Skutečnosti, v nichž žalobce spatřuje důvody jejich vyloučení, se týkají jen dosavadní rozhodovací činnosti soudců.

[5] Žalobce námitku podjatosti uplatnil včas a také ji zdůvodnil. Nejvyšší správní soud se tedy touto námitkou může zabývat věcně.

[6] Posuzovaná věc se v hlavních rysech shoduje s tou, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením č. j. Nao 95/2022 - 41. V obou případech žalobce spatřuje možný důvod podjatosti soudců v souvislosti s rozsudkem č. j. 65 A 75/2020 - 42, podle jehož závěrů žalobce nikdy nepřestal být studentem právnické fakulty. Soud proto vyšel ze závěrů citovaného usnesení.

[7] Nedílnou součástí práva na spravedlivý proces vymezeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je záruka, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej ctít a naplňovat.

[8] Odrazem uvedeného principu je § 8 odst. 1 s. ř. s., podle něhož jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[9] Důvodem vyloučení je tedy jen taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. je nicméně nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon, a na něj navazující rozvrh práce, určují osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc

pokračování

odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

[10] Nestrannost soudce se zkoumá jednak z hlediska subjektivního, jednak z hlediska objektivního, přičemž platí, že pro posouzení je rozhodující hledisko objektivní (okolnosti zakládající pochybnost o soudcově nepodjatosti), avšak podpůrně se přihlíží i k subjektivním hlediskům (osobnímu přesvědčení) účastníků či soudce samotného (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68).

[11] Subjektivní kritérium vypovídá především o postoji soudce ve vztahu ke konkrétnímu případu. V dané věci nicméně z vyjádření soudců úseku správního soudnictví krajského soudu plyne, že se v souzené věci za podjaté nepovažují.

[12] Z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam § 8 odst. 1 věta třetí s. ř. s., podle níž *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Z formulace námitky podjatosti je zřejmé, že žalobce dovozuje možnou podjatost Mgr. Jiřího Gottwalda, Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Michala Jantoše výlučně z výsledku jejich dřívějšího rozhodování ve skutkově související věci sp. zn. 65 A 75/2020, s níž se neztotožnil a rozsudek vydaný v této věci napadl (neúspěšně) kasační stížností. Jakkoli je pravdou, že první dva jmenovaní soudci skutečně byli členy senátu 65 A, který zamítl žalobcovu žalobu, a že závěry vyslovené v rozsudku č. j. 65 A 75/2020 - 42 mohou mít relevanci i pro nynější řízení, nic to nemění na tom, že žalobce důvod podjatosti soudců odůvodňuje výlučně výsledkem *jejich rozhodování v jiné věci*. Soudce JUDr. Michal Jantoš se navíc na rozhodování ve věci sp. zn. 65 A 75/2020 ani nepodílel.

[13] Ve smyslu § 8 odst. 1 *in fine* s. ř. s. nemůže být podjatost soudce dovozována jen z pouhého (byť odůvodněného) nesouhlasu s jeho rozhodováním v jiné věci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2008, č. j. 6 Ads 123/2007-53). Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, k tomu však slouží právě opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2017, č. j. Nao 248/2017 - 31). Možnosti podat opravný prostředek (kasační stížnost) ostatně stěžovatel v předchozím řízení využil, byť bez úspěchu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2021, č. j. 1 As 113/2021-25).

[14] Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, dále neplynou ani náznaky toho, že by zde existoval jakýkoli vztah Mgr. Jiřího Gottwalda, Mgr. Barbory Berkové či JUDr. Michala Jantoše k dané věci či k účastníkům, jenž by mohl zpochybnit, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně ve věci nyní projednávané žaloby rozhodovat. *Vztahem k věci* přitom rozhodně nelze chápat způsob, jakým soudce rozhodoval v dřívější – více či méně související – věci.

[15] Vzhledem k tomu, že žalobcem uvedené skutečnosti nemohou být ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudců, přičemž jiné relevantní skutečnosti žalobce neuvádí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že ve výroku jmenování soudci správního úseku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 60 A 49/2022.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu